

Enligt Sändlista

Kungörelsedelgivning

Licensjakt efter lodjur i Dalarnas län 2023

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar om licensjakt efter högst sjutton (17) lodjur varav högst sju (7) lodjur får utgöras av honor som väger över 14 kg i levandevikt, så kallad honkvot. Licensjakten får bedrivas i två delområden vilket framgår av kartor i bilaga 2. Tilldelningen i respektive delområde redovisas i tabell 1.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen (1987:905) undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) på så sätt att sök längs med väg eller skoterled efter lodjur får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Den som söker efter spår från motorfordon får inte skjuta, förfölja eller genskjuta lodjur från fordonet.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet.

Länsstyrelsen erinrar om att jakt som inte följer villkoren i detta beslut samt i strid med 3 § jaktlagen och övriga tillämpliga bestämmelser kan vara att anse som jaktbrott enligt jaktlagens bestämmelser.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932).

Villkor

Jakttid

Jakten får, med stöd av 5 kap. 4 § NFS 2022:4, bedrivas från och med den 1 mars 2023 till dess att jakten avlyses, dock längst till och med den 31 mars 2023. Av 9 § jaktförordningen framgår att lodjur endast får jagas från och med en timme före solens uppgång och till och med en

timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Jakten kommer att avlysas då sju honor fällts, eller det beslutade antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet eller inom delområdena, eller om jakttiden löpt ut. Avlysning sker via en telefonsvarare.

Omfattning

Högst sjutton (17) lodjur varav högst sju (7) honor över 14 kg i levandevikt får fällas i Dalarnas län, fördelat mellan områdena enligt tabell 1.

Lodjur får fällas oavsett djurets kön och ålder. Ungdjur bör av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Tabell 1

Område	Tilldelning	Honkvot
Hela länet	17	7
Varav i norra delen max	3	2

Högsta beslutade antal lodjur, samt högsta beslutade antal vuxna honor över 14 kg levandevikt (honkvot), som får fällas i respektive delområde under licensjakten efter lodjur i Dalarnas län 2022.

Vilka som får utföra jakten

Den som har jakträtt avseende lodjur i de delområden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakten. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje tillfälle, se vidare under jaktledarens ansvar. Varje jägare ska inneha vapenlicens samt giltigt statligt jaktkort.

Enligt 49 § jaktförordningen ska den som avser bedriva licensjakt efter lo anmäla sig till Naturvårdsverkets Jägarregister.

Det finns tre olika sätt att registrera sig i Jägarregistret:

- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 10 00 (ange personnummer);
- Ring talsvar: 0771-18 34 11 11 och följ instruktionen (samtalet kostar som ett vanligt samtal och du använder knappsatsen på telefonen för att göra val);
- E-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer);
- Inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/Auth>.

Du får ingen bekräftelse på din registrering, oavsett vilken metod du använder för att registrera dig. Däremot kan du kontrollera din registrering genom att logga in i Jägarregistret.

Jaktmedel

Spårsökning

Sökning efter lodjurspår med hjälp av motordrivet fordon får ske på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder som återfinns på Lantmäteriets karta i skala 1:50 000, eller på Lantmäteriets karta i skala 1:100 000 i områden där kartor i skala 1:50 000 inte finns. I naturreservat och nationalpark ska dock gällande regelverk följas.

Spårning med hjälp av motordrivet fordon får utföras från och med beslutad jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats.

Sökning efter lodjurspår får utföras utan att registrera sig i jaktregistret.

Länsstyrelsen erinrar om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

Hundandvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt och hundar får inte bytas under jakt på en och samma lo under en och samma dag enligt 5 § NFS 2014:25.

Länsstyrelsen rekommenderar att hundarna bör ha likartat arbetssätt.

Vapen

Av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (6 § och 16 § NFS 2002:18) om jakt och statens vilt framgår att jakt efter lodjur endast får bedrivas med kulvapen och ammunition som uppfyller kraven för klass 1 och klass 2 samt med hagelgevär i kaliber 12, 16 och 20.

Jaktledare

Jakt får inte bedrivas utan att ansvarig jaktledare utses för varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.

Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt lodjur utan dröjsmål och senast samma dag till länsstyrelsen i enlighet

med 5 b § jaktförordningen. Vidare beslutar länsstyrelsen att rapportering ska ske inom en timme.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadskjutning av lodjur. Jaktledaren bör också uppmana jaktdeltagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att årligen före jakten förvissat sig om att kulvapnet är inskjutet och att jaktdeltagare har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.

Jaktledaren ska ansvara för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.

Jaktledaren ska minst en gång i timmen ringa länsstyrelsens telefonsvarare för information om hur många lodjur som återstår av tilldelningen.

Information om återstående tilldelning

Den som jagar är skyldig att minst en gång i timmen informera sig om hur många djur som återstår av tilldelningen i sitt jaktområde. Länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning: **010-225 04 70**.

Som komplement till telefonsvararen och för att underlätta och effektivisera information om aktuell tilldelning och/eller avlysning under jakten, rekommenderas samtliga jaktdeltagare utöver detta att utnyttja länsstyrelsens SMS-tjänst.

Registrering till SMS-tjänsten görs enligt följande:

Skicka SMS till telefonnummer: +46 769 447 627. Ange följande meddelande:

**Spara(mellanslag)Förnamn(mellanslag)Efternamn(mellanslag)
Lodjursjakt2023**

Ange ditt namn vid Förnamn och Efternamn, exempel:
Spara Kalle Svensson Lodjursjakt2023

Anmälan av fällt lodjur

Vid anmälan ska skytten ange följande uppgifter:

Den som fällt lodjur ska anmäla detta till länsstyrelsen på telefon **010-225 04 70** utan dröjsmål och senast inom en timme.

- Skyttens och jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- När djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
- Var djuret fällts eller påskjutits (inom vilket jaktområde och plats som går att återfinna på karta, alternativt koordinater där Sweref99 används i första hand och RT90 som alternativ).

I samband med anmälan om fällt djur informerar länsstyrelsen om hur fällt djur ska hanteras, samt bestämmer tidpunkt och plats för besiktning.

Besiktning av fällt lodjur

- Länsstyrelsens besiktningsmän ska besiktiga samtliga fällda djur.
- Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för länsstyrelsens besiktningsperson.
- Om länsstyrelsen så begär ska skottplats och fallplats omgående uppvisas.
- Besiktningspersonen fyller tillsammans med skytten i de blanketter Naturvårdsverket anvisar för fällt lodjur som länsstyrelsen tillhandahåller.

Jaktledaren uppmanas att underlätta för besiktningspersonen efter det att ett lodjur fällts, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagarna trampar sönder spår vid skottplats och fallplats.

Hantering av skinn samt kraniet från fällt lodjur

Skinn från fällt lodjur tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Länsstyrelsens besiktningsperson har tagit ett hudprov (ca 1x3 cm) från fällt lodjur. Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.

- Flådd kropp inklusive huvud överlämnas till besiktningspersonen.
- Jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Besiktningspersonen ska märka lodjurskinn med transponder (mikrochip) vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgifter om chipnummer ska anges på särskild blankett som besiktningspersonen tillhandahåller. För information om försäljning av lodjurskinn se bilaga 3.

Skytten kan ansöka om att få tillbaka kraniet mot en avgift efter att Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har genomfört åldersbestämning genom analys av en hörntand. Detta anges särskilt på besiktningspersonens blankett.

Hantering av kropp från fällt lodjur

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts kunna visa alla delar av djuret. Länsstyrelsens besiktningsperson ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till SVA. Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar ska medfölja kroppen.

Lodjur som faller på en mark där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen (påträffas död när den är fredad) och Naturvårdsverket beslutar hur det fällda djuret ska hanteras enligt 38 § jaktförordningen.

Påskjutet lodjur

Den som har påskjutit lodjur ska anmäla detta till länsstyrelsen på telefonnummer: **010-225 04 70** utan dröjsmål och senast inom en timme.

Om vilt skadats vid jakt, enligt 28 § Jaktlagen, ska jägaren snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas.

Den som påskjutit lodjur är ansvarig för och ska tillsammans med jaktledaren genomföra skottplatsundersökning för att undersöka om lodjuret är skadat eller inte. Eftersök ska, om inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att djuret är oskadat, genomföras fram till dess att:

- Djuret påträffats dött.
- Djuret påträffats skadat och avlivats.
- Djuret inte kan anträffas.

Den som påskjutit ett djur ska till länsstyrelsens besiktningsperson redovisa hur platsundersökning och eftersök genomförts.

Den som påskjutit ett djur ska på begäran uppvisa skottplatsen för länsstyrelsens besiktningsperson och tillsammans med besiktningspersonen genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Vidare ska skottplatsundersökning och eftersök dokumenteras tillsammans med besiktningspersonen på blankett som besiktningspersonen tillhandahåller.

Avräkning

Avräkning sker enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (**NFS 2022:4**) 6 kapitlet 4 §

1. Påskjutet djur ska avräknas det tillåtna antal djur som får fällas, såvida inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att det är uteslutet att djuret skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att djuret inte skadats.
2. Fällt eller påskjutet djur som ska avräknas enligt punkt 1 ska avräknas licenstilldelningen i det län där det först påsköts.
3. Licensjakt får inte bedrivas senare än en timme efter att länsstyrelsen har avlyst jakten eller efter den tidigare tidpunkt då det har blivit känt för jägaren att jakten är avlyst eller att samtliga tilldelade djur har fällts.
4. Fälls djur med stöd av andra beslut eller bestämmelser eller dödas av andra orsaker under den tid då licensjakt är tillåten i det aktuella länet ska dessa djur inte avräknas från licenstilldelningen. Aktuella bestämmelser om förutsättningarna för jakt.

Svensk lagstiftning

Av 3 § första stycket jaktlagen (1987:259) framgår att lodjur och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter lodjur till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna.

I beslut (NV-09859-22) har Naturvårdsverket delegerat rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser förutom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller från och med den 2 december 2022 till och med den 15 april 2024.

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningarna för att licensjakt efter lodjur ska kunna tillåtas när det inte finns någon annan lämplig

lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § jaktförordningen följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter lodjur. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

EU-bestämmelser

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjur finns uppräknad i bilaga 4a som en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1.e) art- och habitatdirektivet följer att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Rättspraxis

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 30 december 2016, HFD 2016 ref 89, som rörde licensjakt efter varg, slagit fast att det är möjligt att tillåta licensjakt efter varg med stöd av undantagsregeln i art- och habitatdirektivet. För att licensjakt ska vara möjlig krävs enligt angiven dom att fem kriterier är uppfyllda:

1. Jakten får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

2. Jakten är lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Med detta avses enligt domstolen att jakten sker i en begränsad omfattning och avser en begränsad mängd.
3. Jakten sker under strängt kontrollerade förhållanden. Med detta avses enligt domstolen bland annat att villkoren för jakten är tydliga.
4. Jakten sker selektivt.
5. Jakten är nödvändig och att det inte finns någon annan lämplig lösning.

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 31 januari 2022, mål nr 545-21 anser i likhet med förvaltningsrätten att det angivna syftet med licensjakten kan godtas och att jakten i tillräcklig grad kan förväntas uppnå detta. Det framgår inte att beslutet om licensjakt strider mot art- och habitatdirektivet eller EU-domstolens praxis. Någon annan lämplig lösning än licensjakt för att nå det angivna syftet har inte framkommit. Som förvaltningsrätten har funnit är jakten selektiv och sker under strängt kontrollerade förhållanden.

I en dom från Förvaltningsrätten i Luleå den 9 februari 2017 i mål 48–17 angående 2017 års licensjakt på lodjur i Dalarnas län fann förvaltningsrätten att det, med bakgrund av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i ovan nämnda mål, var möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

EU-domstolen har i den s.k. Tapioladomen¹ meddelat ett förhandsavgörande i frågor som rör tolkningen av art- och habitatdirektivet. Bland annat fann domstolen att det är möjligt att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV till nämnda direktiv i en begränsad mängd om den beslutande myndigheten med rigorösa vetenskapliga uppgifter visar att syftet med jakten kan uppnås med sådan jakt.

Det tydliggörs i Tapioladomen¹ att möjligheten att besluta om undantag enl. Art. 16.1 e är begränsad. Försiktighetsprincipen ska enligt förhandsavgörandet gälla för uttag i populationen. Det innebär att uttaget ur populationen måste vara begränsat till en nivå där det inte medför en betydande negativ inverkan på beståndets struktur. Detta gäller även om uttaget i sig inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket påpekar i sin vägledning² inför länsstyrelsernas eventuella licensjaktsbeslut, att syftet med licensjakt efter varg tydligt beskrivs samt att det finns en rigorös vetenskaplig

1 Mål C-674/17, <https://eurlex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CJ0674&qid=1584628223035&from=EN>

2 Naturvårdsverkets beslut om att överlämna möjligheten att fatta beslut om licensjakt på varg till länsstyrelserna, NV-05826-22.

grund för att syftet kommer att uppnås med beslutad jakt. Naturvårdsverket framhåller att EU-domstolens beslut är vägledande för myndigheter som fattar beslut om licensjakt efter alla stora rovdjur.

Bakgrund

Lodjurspopulationen i Sverige

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2021/2022 fanns 246,5 familjegrupper i Sverige. Jämfört med 2020/2021 har det under 2021/2022 konstaterats 33,5 familjegrupper fler i Sverige⁴. Det totala antalet lodjur får man genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningsfaktor.

För mellersta rovdjursförvaltningsområdet är omräkningsfaktorn från 5,48 till 6,24 lodjur per familjegrupp³ beroende på biogeografisk region. I Naturvårdsverkets beslut, NV-09859-22, meddelas att värdet 6,24 ska användas för Dalarnas län.

2019 rapporterade Naturvårdsverket nya referensvärden till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet för lodjur (NV-01525-18). Det minsta antal lodjur som ska finnas i Sverige (referensvärdet) är 870 individer. Den svenska lodjursstammen uppskattades efter inventeringssäsongen 2021/2022 till 1 441 lodjur (95 % CI = 1 215–1 666) lodjur⁴ och har därmed gynnsam bevarandestatus i Sverige. Syftet med licensjakten är i samtliga län att nå de långsiktiga förvaltningsmålen för att bibehålla gynnsam bevarandestatus för arten.

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen och därutöver ensamma vuxna individer. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Enligt forskarna har lodjursstammen inte bristande genetisk variation och är inte hotad på nationell nivå⁵.

Lodjurspopulationen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Det kan delvis bero

³ Andrén, H., Linnell, J.D.C., Liberg, O., Ahlqvist, P., Andersen, R., Danell, A., Franzen, R., Kvam, T., Odden, J. & Segerstrom, P. 2002. Estimating total lynx Lynx lynx population size from censuses of family groups. *Wildlife Biology* 8(4): 299-306.

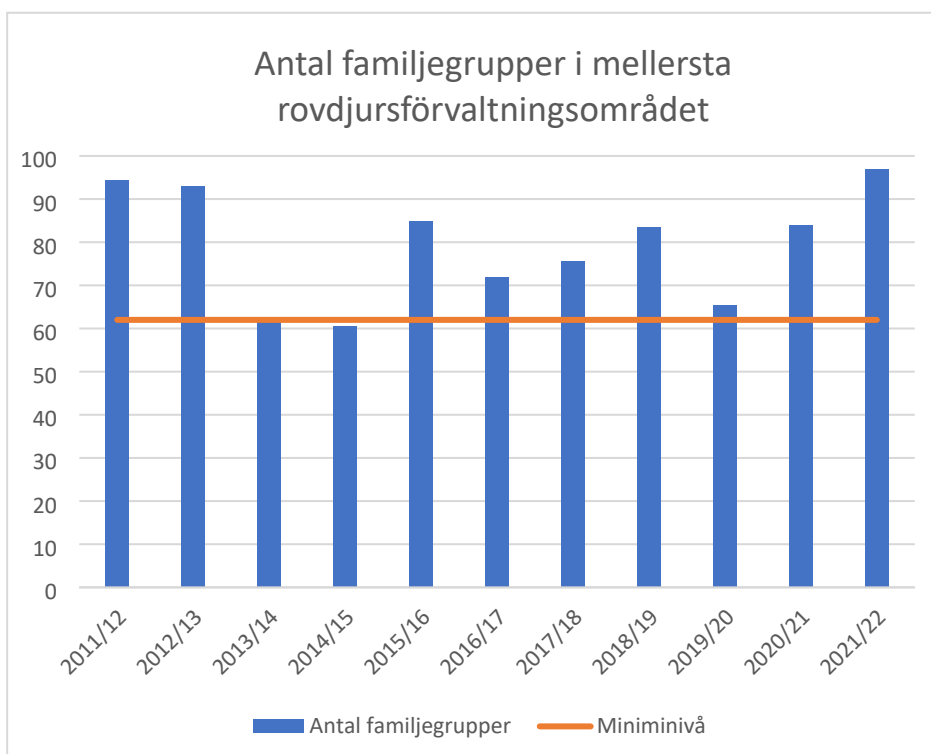
⁴ Odden, J., & Frank, J. 2022. Inventering av lodjur 2022. SLU-Viltskadecenter og Rovdata.

⁵Naturvårdsverket 2019, Sveriges arter och naturtyper i EU:s art- och habitatdirektiv 978-91-620-6914-8.

på naturlig variation i reproduktionen, men också på att det vissa år är svårt att inventera på grund av brist på bra spårnö.

Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer. I mellersta rovdjursförvaltningsområdet är det tätheten av rådjur som visat sig ha stor betydelse för hur lodjurspopulationen utvecklats.

Enligt bilaga 1 i Viltskadecenters sammanställning⁴ konstaterades 97 familjegrupper i mellersta rovdjursförvaltningsområdet efter inventeringen 2021/2022. Det innebär att lodjurspopulationen ligger över den av Naturvårdsverket beslutade miniminivån om 62 föryngringar⁶ som gäller längst till och med år 2024. Det nationella målet är att lodjursstammen ska ligga på eller över miniminivån på förvaltningsområdesnivå. Ett län som ligger under sin miniminivå kan fatta beslut om licensjakt efter lodjur, förutsatt att förvaltningsområdets miniminivå ej äventyras⁷.

Figur 1. Antalet familjegrupper av lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011–2022 samt miniminivån för förvaltningsområdet.

Länsstyrelsens bedömning

Syfte med licensjakten

En adaptiv förvaltning av rovdjur kräver en helhetsbild av länets totala rovdjurstryck och de socioekonomiska problem som följer av det

⁶ Naturvårdsverkets beslut Dnr NV-01525-18 Fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län.

⁷ Riksdagen december 2013, En hållbar rovdjurspolitik (Proposition 2012/13:191).

samlade rovdjurstrycket. Dalarnas län påverkas av alla stora rovdjur och har som målsättning, enligt den regionala förvaltningsplanen för stora rovdjur i Dalarnas län (Dnr 218-2464-2019)⁸, att bevara dessa samtidigt som hänsyn tas till tamdjurshållning, bevarandet av fåbodar som kulturarv och rennäringen.

Utöver de direkta kostnaderna som är förknippade med ett rovdjursangrepp finns det indirekta samhälleliga kostnader. Det handlar t.ex. om oro och rädsla för angrepp på människor, husdjur och tamdjur⁹. Ett annat exempel är fåbodbruket i Dalarnas län som bidrar till samhällsekonomiska värden så som biologisk mångfald och öppna betade landskap. Om fåbodarna minskar i antal blir det en samhällelig kostnad i form av förlorade kulturvärden¹⁰.

Målsättningen för lodjursförvaltningen är också att stärka förtroendet för förvaltningen. Förtroendet stärks då förvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. Minskat förtroende för förvaltning kan resultera i missnöje^{11 12}. En minskat förtroende för förvaltande myndigheter kan sammankopplas med en minskad acceptans för rovdjur, och motreaktionen kan då utgå i form av illegal jakt i vissa fall^{11 13 14}. Illegal jakt är ett stort problem i Europa, och har i vissa fall haft en signifikant negativ effekt på rovdjurspopulationer¹⁵.

Länsstyrelsen arbetar för allmänhetens acceptans för arten, bland annat genom att minska risken för framtida skador. Licensjakten är en del av detta arbete. Licensjakten bidrar till att tätheten varken blir för låg eller för hög i förhållande till den av Viltförvaltningsdelegationen beslutade ”Förvaltningsplanen för stora rovdjur”⁸.

⁸ Rapporter från Länsstyrelsen i Dalarnas län, ISSN: 1654-7691. Rapportnummer 2020:10. Förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarna 2020.

⁹ Elofsson et al. 2015. Påverkan från rovdjursangrepp på landsbygdsföretagens ekonomi. Rapport 167. Sveriges lantbruksuniversitet.

¹⁰ Eriksson C (2013) Fåboden som politiskt rum – Att vara fåbodbrukare i den gemensamma jordbrukspolitiken. Doktorsavhandling, Institutionen för Stad och Land, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.

¹¹ Von Essen, E. 2016. In the Gap between Legality and Legitimacy; Illegal Hunting in Sweden as a Crime of Dissent. Doctoral Thesis, Swedish University of Agricultural Sciences, Sweden.

¹² Pohja-Mykrä, M. 2016. Felony or act of justice? Illegal killing of large carnivores as defiance of authorities. Journal of Rural Studies. 44, 46–54.

¹³ Peterson et al. 2018. Shoot, shovel and sanction yourself: self-policing as a response to wolf poaching among Swedish hunters.

¹⁴ Forsberg, J. & Korsell, L. (2005) Illegal jakt på rovdjur: en förstudie. pp. 58. Brå - centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott, Stockholm, Sweden.

¹⁵ Liberg, O., Chapron, G., Wabakken, P., Pedersen, H.C., Hobbs, N.T. & Sand, H. (2012) Shoot, shovel and shut up: cryptic poaching slows restoration of a large carnivore in Europe. Proceedings of the Royal Society of London B, 279, 910-915.

I propositionen ”En ny rovdjursförvaltning”¹⁶ framgår det att jakt är ett användbart verktyg för att hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. I enlighet med riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik”¹⁷ är det av högsta vikt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen. Vidare framgår det av den nationella förvaltningsplanen för lodjur¹⁷ att ett stärkt och upprätthållet förtroende för förvaltningen är nödvändigt för en hållbar rovdjursförvaltning.

Annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt övervägs vid varje beslut om licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Länsstyrelsen arbetar i största möjliga utsträckning med andra åtgärder så som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum.

Lämpliga lösningar som provas i samband med skador på tamdjur är exempelvis skrämsel av olika slag, och stängsling. Skrämsel är en åtgärd som ofta har en begränsad effekt på lodjur då de har effekt på ett begränsat område. Stängsling är en beprövad åtgärd som skyddar mot angrepp av rovdjur men den har begränsad effekt för lodjur som kan klättra, ta sig igenom och hoppa över höga stängsel. Skrämsel och stängsling bedöms inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel lodjurspopulation.

Skyddsjakt på lodjur ska vara begränsad till skadegörande individer. Den normala jaktformen bör vara en noga reglerad och kontrollerad licensjakt enligt propositionen ”En ny rovdjursförvaltning”¹⁶.

På en småskalig nivå är skyddsjakt, stängsel, skrämsel, flytt av tamdjur och ökad bevakning vanliga åtgärder som tillämpas för samexistens mellan lo och människa. Även andra åtgärder såsom samråd, information, bidrag och ersättningar samt närvaro av fältpersonal kan till viss del bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. På en storskalig nivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden, parallellt med de ovan nämnda åtgärderna.

De biologiska förutsättningarna för etablering och förekomst av stora rovdjur inom Dalarna är mycket goda. Dalarnas län är ett av få län som

¹⁶ Miljödepartementet 2009, ”En ny rovdjursförvaltning” (prop. 2008/09:210, s. 52).

¹⁷ Naturvårdsverket 2016. Nationell förvaltningsplan lodjur förvaltningsperioden 2014-2019.

har reproducerande stammar av alla de stora rovdjuren inklusive häckande par av kungsörn. Dalarna har också, förutom en stor andel hägnade tamdjur, en väl utvecklad fåbodkultur och en aktiv rennäring. Därför finns det många konfliktytor mellan rovdjuren och berörda människor och näringar. Länsstyrelsen anser att licensjakt efter lodjur bidrar till att minska det totala rovdjurstrycket i länet och därmed främjar möjligheterna till samexistens mellan människor och rovdjur.

Enligt ett förhandsavgörande från EU-domstolen¹ krävs innan jakt vetenskaplig grund för att syftet med jakten kommer att uppnås. Syftet med licensjakten är att bibehålla acceptansen för lodjur och att minska risken för viltskador på tamdjur. Det finns vetenskaplig grund som visar på svårigheterna med andra lämpliga förebyggande åtgärder, så som stängsling. Stängsel behöver konstrueras i förhållande till de rovdjur som man avser att förhindra att ta sig in hos tamdjuren och olika rovdjursarter är mer benägna att klättra för att ta sig över stängsel¹⁸, lodjur är en sådan rovdjursart. Dalarna har dessutom fåbodbruk där tamdjuren stora delar av dygnet betar fritt, vilket ytterligare försvårar förebyggande åtgärder.

Länsstyrelsen bedömer att kraven har uppnåtts för att bevilja licensjakt och att licensjakt är den enda lämpliga lösningen för att begränsa de skador som orsakas av lodjur, stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen, bevara fåbodar samt bibehålla lodjursstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet.

Lämpligt jaktuttag

Av Naturvårdsverkets beslut om delegering av licensjakten² framgår det att det är viktigt att beakta det nationella referensvärdet när bedömningen av utrymmet för licensjakt flyttas från nationell till regional nivå.

Den licensjakt som länen beslutar om får inte innebära att antalet föryrgringar i Sverige understiger det beslutade nationella referensvärdet för lodjur.

Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har samverkat i framtagnandet av licensjaktbesluten för en helhetssyn på möjligt jaktuttag. På så sätt säkerställs att referensnivån för mellersta rovdjursförvaltningsområdet inte understigs och inte heller det nationella referensvärdet understigs.

¹⁸Viltskadecenter, Inhägnader för att minska rovdjursskador på tamdjur: <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/vsc/vsc-dokument/atgarder-dokument/effekt-inhagnader.pdf>.

Licensjaktens omfattning i mellersta förvaltningsområdet

Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har gjort en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för ett selektivt jaktuttag. Bedömningen baseras på underlag från lodjursforskaren Henrik Andrén¹⁹, fastställt inventeringsresultat från den senaste inventeringssäsongen⁴, beslut om fastställande av regionala miniminivåer², regionala förvaltningsmål, nationell förvaltningsplan¹⁷ och målsättningarna i den svenska rovdjurspolitiken.

Lodjursforskaren Henrik Andrén har, avseende lodjurspopulationen 2023, beräknat effekterna av jakt på lodjurspopulationen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet vid olika beskattningsnivåer¹⁹. Tillväxttakten i lodjurspopulationen i förvaltningsområdet beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region. I analysen är mellersta rovdjursförvaltningsområdet uppdelat i sex biogeografiska regioner som tar hänsyn till skillnader i landskapets produktionsförmåga.

Enligt beskattningsmodellen resulterar ett jaktuttag på maximalt 78 lodjur inom mellersta rovdjursförvaltningsområdet under vintern 2022/2023 i att det kommer vara cirka 78 (62-99) familjegrupper under vintern år 2023/2024. Det planerade uttaget ger enligt beskattningsmodellen en lägre risk än 3 % att populationen i förvaltningsområdet hamnar under miniminivån. Länsstyrelsen bedömer att det är en liten risk att populationen hamnar under miniminivån om 62 föryngringar. Det är därmed en liten risk att lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus påverkas på nationell nivå. Länsstyrelserna inom förvaltningsområdet bedömer även att det utöver licensjakten finns utrymme för skyddsjakt under 2023, om behovet skulle uppstå.

Lämpligt jaktuttag i Dalarnas län

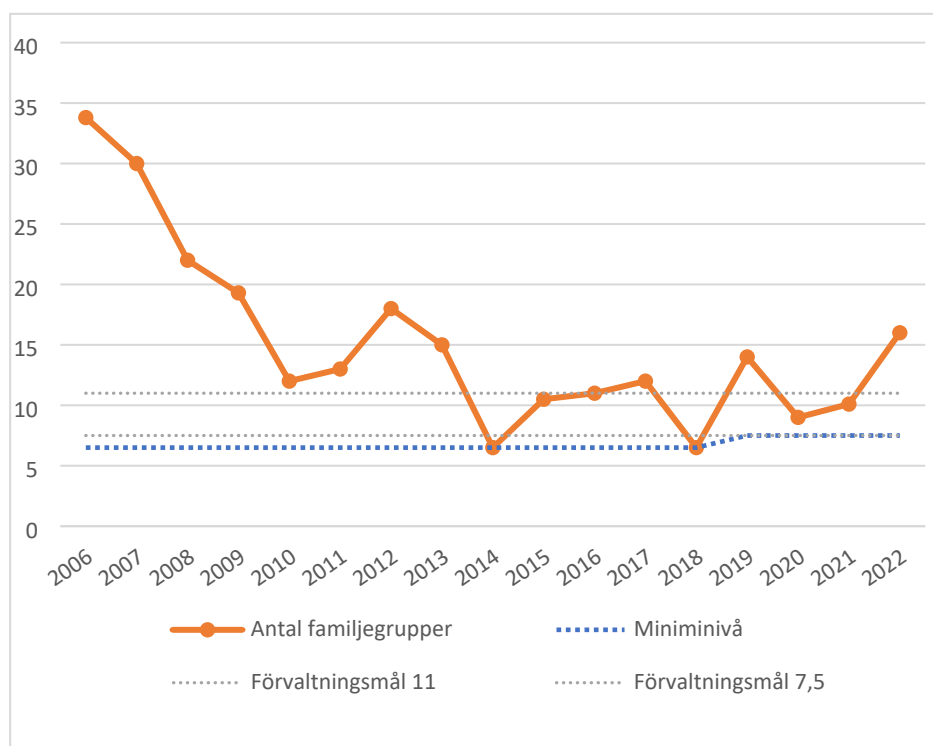
Förutom att ta hänsyn till det möjliga jaktuttaget inom hela mellersta rovdjursförvaltningsområdet måste varje enskilt län ta hänsyn till de regionala förutsättningarna, den lokala stammens hållbara utveckling samt de övergripande riktlinjerna som finns i länets förvaltningsplan⁸. Förvaltningsplanen anger att licensjakt på lodjur är möjligt då förvaltningsmålet för populationsstorlek är uppfyllt. Dalarnas förvaltningsmål för lodjur är 7,5-11 familjegrupper, vilket motsvarar 47-69 individer. Dalarnas lodjursstam omfattade enligt det senaste officiella inventeringsresultatet 16 föryngringar, se figur 3, motsvarande cirka 100 lodjur vilket ligger över länets förvaltningsmål. I och med att bytestätheten och därmed omräkningsfaktorn inte följer länsgränserna exakt, innebär det att det inte går att räkna ut ett exakt värde på hur många lodjur ett visst län hyser enbart baserat på föryngringar².

¹⁹ Henrik Andrén 2022, Beskattningsmodell för lodjur. Prognoser för den svenska lodjurspopulationen 2024 vid olika beskattningsnivåer under 2023.

Jakten ska sträva efter att minska skador orsakade av lodjur på tamdjur och de socioekonomiska konsekvenserna. Det bör samtidigt tillämpas en försiktighet kring uttaget på lodjur eftersom de har en låg tillväxttakt. Länsstyrelsen bedömer att beslutat antal, 17 individer, bidrar till att nå dessa mål. Tidigare avskjutningar visar att en tredjedel av fällda lodjur är vuxna honor vilket med denna avskjutning motsvarar 5-6 föryngrande honor. Som en extra försiktighetsåtgärd ska jakten avslutas när 7 vuxna honor fällts. Det jaktliga uttaget för licensjakten i Dalarna bör därför resultera i att stammen minskar och närmar sig förvaltningsmålen för länet.

Det jaktliga uttaget på 17 individer i Dalarna försvårar inte lodjurens bevarandestatus och det bedöms även lämpligt med hänsyn till den regionala förvaltningsplanen och med hänsyn taget till nationella förhållanden.

I bedömningen ingår att risken för underskattning av lodjursstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överskattning. Jämfört med andra viltarter är kunskapen om lodjurens förekomst i länet hög, och antalet föryngringar kan med nuvarande inventeringsmetodik i princip inte överskattas.

Figur 3. Resultatet av lodjursinventeringen i Dalarnas län under perioden 2006–2022. Blå streckad linje visar miniminivån, tidigare 6,5 föryngringar men med nya beslutet om miniminivån från Naturvårdsverket ökat till 7,5 föryngringar, grått intervall visar förvaltningsnivån som idag är 7,5–11 föryngringar.

Val av jaktområden

Lodjuren orsakar direkta och indirekta skador på tamdjur och fåbodbruk med fritt betande djur och har negativa konsekvenser för jakt på klövvilt, främst rådjur, vilket är en källa till konflikt mellan människa och lodjur. Risker för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser kan därför förväntas öka i områden där förekomsten av lodjur är tät samtidigt som förekomsten av fårbesättningar är hög. En minskad förekomst av lodjur i dessa områden förväntas därför öka förutsättningarna för samexistens mellan människa och lodjur.

Viltförvaltningsdelegationen beslutade vid ett möte den 29 november 2022 att jakten efter lodjur ska tillåtas i hela länet. Vidare beslutades att genom områdesindelning förbehålla del av det jaktliga utrymmet till områden där tätheten av lodjur är som störst, till områden med hög täthet av tamdjur samt till områden där skador har uppstått eller riskerar att uppstå vilket också inkluderar renskötselområdet.

Länsstyrelsen har gjort en samlad bedömning och beslutat om jaktområdena med utgångspunkt i täthet av lodjur och fårbesättningar, se bilaga 2. Jaktområdena har tagits fram med utgångspunkt i täthet av lodjur, renskötsel och fårbesättningar. Då det inte är fast förekomst av lo inom renskötselområdet, och det finns flest lodjur i södra Dalarna riktas jakten dit. Därutöver är antalet fårbesättningar störst i södra Dalarna.

Strängt kontrollerade förhållanden

Länsstyrelsen har beslutat att bland annat följande villkor för jaktens bedrivande ska gälla:

- Den som avser bedriva licensjakt efter ska lo anmäla sig till Naturvårdsverkets Jägarregister.
- Jakten inkluderar stränga krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur, inom en timme och kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i det aktuella jaktområdet varje timme.

Syftet är att minimera risken för överskjutning. Besiktningsmännens kontroll av fälld lo och vid behov av skottplatsen säkerställer att djuren fallts i enlighet med regelverket. Besiktning av fälld djur och den fladda djurkroppen lämnas till SVA för en noggrann kontroll av de fällda djurens DNA, kön, ålder och hälsostatus.

Jakten är även strängt kontrollerad med avseende på det underlag som beslutet grundas på, eftersom kraven på kvalitetssäkring av inventeringsresultaten för lodjur är mycket höga. Jämfört med förvaltning av andra viltarter är kunskapen om lodjurens förekomst i länet hög och antalet föryngringar kan med nuvarande inventeringsmetodik i princip inte överskattas. Reproducerande honor är av särskild vikt för stammens fortlevnad och även om det maximala antalet honor fälls så bedöms

nästa års reproduktion vara minst 8 föryngringar. Detta gäller även om inga nya unga honor går in i reproduktion. Enligt beräkningar gäller att 90% av föryngrande honor förökar sig även nästa år²⁰. En noggrann uppföljning och analys av jaktresultatet inför kommande beslut bidrar till att ytterligare förbättra kunskapsläget. Jakten bedrivs över hela länet men begränsas i områden med lägre täthet av lodjur.

Mot bakgrund av de i beslutet formulerade villkoren anser länsstyrelsen att licensjakten uppfyller kraven på strängt kontrollerande förhållanden och kraven om en selektiv jakt.

Uppföljning av licensjaktens genomförande och resultat

För att nå de uppsatta förvaltningsmålen och undvika negativ påverkan på gynnsam bevarandestatus krävs kännedom om ett flertal viktiga faktorer såsom populationsstorlek, övrig dödlighet, och reproduktion. Licensjakten utvärderas årligen för att utifrån nyvunnen kunskap genomföra justeringar till nästa års licensjakt vid behov. Detta är en grundprincip i adaptiv viltförvaltning. Uppföljning av utvecklingen i lodjursstammen ska ske genom årliga inventeringar enligt Naturvårdsverkets föreskrifter. Fortsatt forskning på lodjurets ekologi och överlevnad görs av det Skandinaviska lodjursprojektet, Scandlynx. Erfarenheter från jakten kommer även att analyseras och delas inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Sammanfattning

Den svenska lodjursstammen har med god marginal uppnått gynnsam bevarandestatus. En selektiv och strängt kontrollerad jakt av beslutad omfattning äventyrar därför inte upprätthållandet av lodjurens gynnsamma bevarandestatus vare sig lokalt, regionalt eller nationellt. Jakten bedöms som lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Urvalet sker baserat på lokala koncentrationer, påverkan på jakt och skadesituation, vilket innebär att jakten sker selektivt. Med anledning av de tydliga villkor som ställs upp för jakten sker jakten under strängt kontrollerade förhållanden.

Det övergripande syftet med jakt efter rovdjur är att minska de socioekonomiska konsekvenserna av ett för högt rovdjurstryck i vissa delar av länet. För att uppnå detta finns ingen annan lämplig lösning än att tillåta viss licensjakt efter rovdjur. Den nu beslutade lodjursjakten är ett led i detta arbete.

²⁰ Levin 2022. Rovdjurskunskap för tjänstemän, hemsida uppdaterad 2022-06-22. Sveriges lantbruksuniversitet.

Då jakten inriktas till områden där tätheten av fårbesättningar samt tätheten av lodjur är störst finns det goda skäl att räkna med att syftet med jakten uppfylls. Med minskade angrepp på tamdjur i utsatta områden bedömer länsstyrelsen även att det finns förutsättningar för att allmänhetens förtroende för rovdjursförvaltningen i stort kommer öka.

Information

För info om hur Länsstyrelsen i Dalarnas län behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta länsstyrelsen för frågor på telefon 010-225 00 00 eller via e-post dalarna@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 15099-2022 i ämnesraden för e-post.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Björn Forsberg med vilthandläggare Erik Matsson som föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har även jurist Karin Kjellin medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Naturvårdsverket

Statens veterinärmedicinska anstalt

Viltförvaltningsdelegationen i Dalarna

Länsstyrelserna i mellersta och norra förvaltningsområdena

Viltskadecenter

Jordbruksverket

Näringsdepartementet

Miljödepartementet

Sametinget

Polismyndigheten i Bergslagen

Jägareförbundet Dalarna

Jägarnas Riksförbund i Dalarna

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över jaktområden
3. Försäljning av loskinn

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Dalarnas län antingen via e-post; dalarna@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Dalarnas län, 791 84 Falun.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen senast **tre veckor** från den dag beslutet som överklagas kungjordes. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

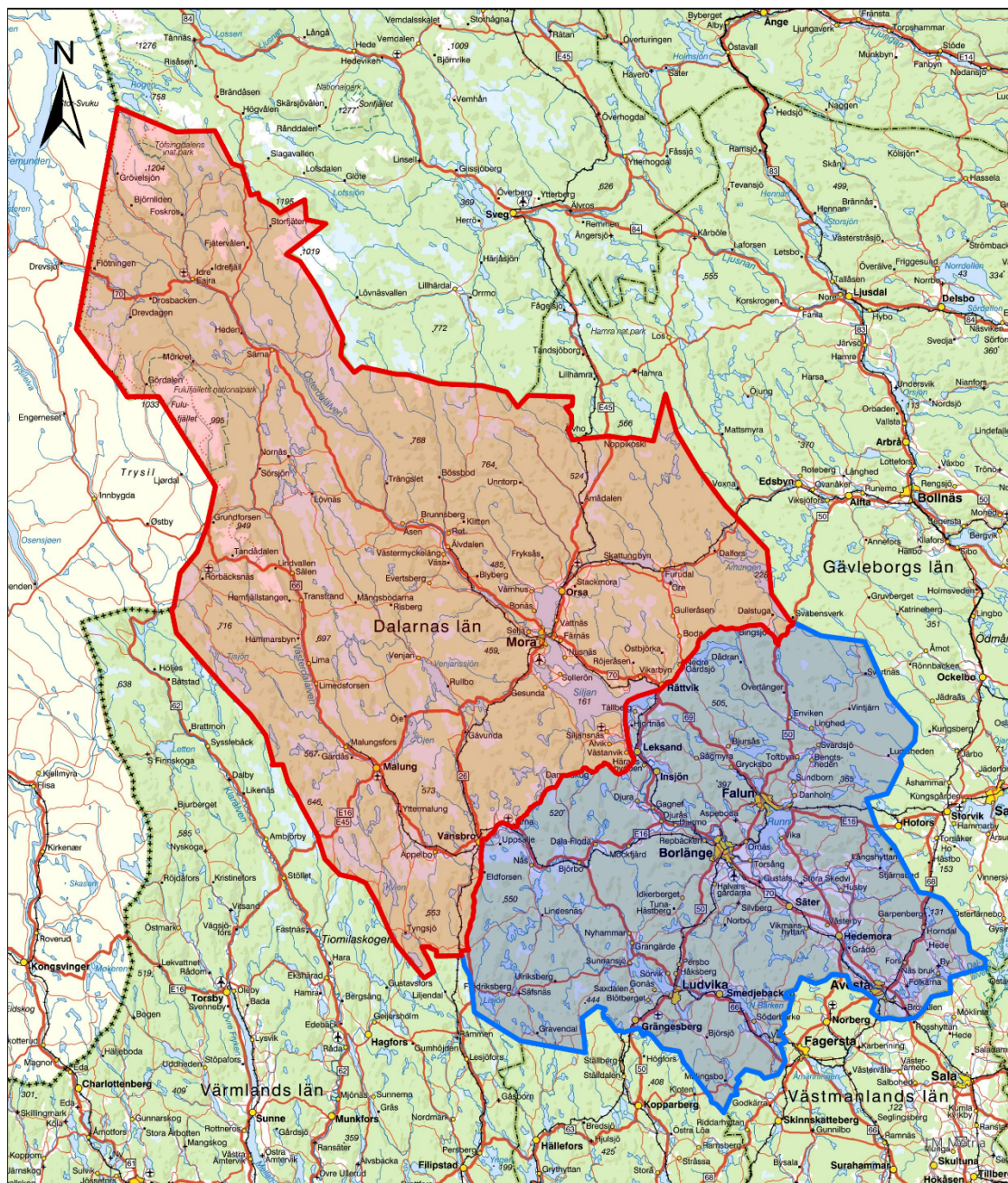
Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, dalarna@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 00 00. Ange diarienummer 15099-2022.

Jaktområden

Teckenförklaring

- Norra
- Södra

0 15 30 60 Kilometers

Gränsen mellan jaktområdena från sydväst. Från länsgränsen längs Svartälven upp till kommungränsen ut till väg 26, därefter vägen upp till Vansbro. Från Vansbro längs E16 fram till väg 570 mot Leksand och vidare mot Leksand fram till korsningen med väg 938 mot Siljansnäs. Sedan följer gränsen skiftesgränserna mitt i Siljan fram till Enån i Rättvik. Från Rättvik längs väg 301 fram till Ingels och vidare längs väg 889 till Lamborn och slutligen Rv50 ut till länsgränsen vid Svabensverk.

Försäljning av loskinn

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).